

המעשה הוא העיקר

פורים קטן

הקדמה

פורים נחגג ב"ד ובט"ו אדר. בשנה מעוברת, כאשר יש שני חודשי אדר, פורים נחגג בחודש השני. במקרה זה, "ד" ובט"ו אדר ראשון מכונים "פורים קטן".

מאמר החסידות האחרון שחולק על ידי הרבי, נשא את דיבור המתחיל "ואתה תצווה". הרבי חילקו בידיו הק' לכל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, בפורים קטן תשנ"ב.

המאמר מבוסס על מאמר של הרבי הקודם, ד"ה "וקבל היהודים תרפ"ז", שנאמר על ידי הרבי הקודם בפורים קטן באותה שנה, באקט של מסירות נפש וגבורה עילאית. הוא ידע היטב כי במקום נוכחים סוכני הייבסקציה ימ"ש, אנשי המחלקה היהודית הידועה לשמצה, שדרפו עד חרמה את כל מי שחטאו החמור היה נסיונו לחיות כיהודי דתי. מלבד הרבי, סיכנו את חייהם עוד כמה חסידים שהגיעו למקום על מנת לשמוע את המאמר, למרות החשש מן המרגלים.

ללא מורא אמר הרבי מאמר חסידות בבית הכנסת, ובו תבע ברבים לשמור על גחלת היהדות ומן ההורים לשלוח את ילדיהם לקבל חינוך יהודי – עבירה בוטה על החוק. ואכן, רק ארבעה חודשים לאחר מכן, נעצר הרבי ונידון לעונש מוות.

ואתה תצווה

במאמרו, מסביר הרבי מה"מ את הפסוק הראשון של פרשת השבוע – פרשת תצווה: וְאָתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיָקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ תְּתִיב לְפָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (שמות כז,).

כאשר כותשים זית, מתגלה השמן הטהור הטמון בו ומשמש מקור לתאורה. במהלך הגלות, עם ישראל "נכתש" שוב ושוב. אם בדיכוי גשמי (כמו בסיפור פורים ושאר כל סיפורי הסבל והייסורים אותם עברו יהודים בזמן הגלות), או בדיכוי רוחני שלצערו עד עצם היום הזה. כאשר יהודי נמצא תחת לחץ כזה, עצם הנשמה, מקורו של אור הנשמה, 'נשפך' החוצה. היכולת המולדת הטמונה בכל יהודי למסור את נפשו עבור ה' ותורתו מתעוררת ומאירה.

בזמן סיפור המגילה, הכתישה הסתיימה בנס פורים והקבלה המלאה של התורה (ראה המעשה הוא העיקר – פורים). בימינו, זה יסתיים בגאולה האמיתית והשלמה, שכפי שמסביר הרבי, שמעצם העובדה שאנו והשכינה בגלות, הרי שאנו מרגישים "כתית", וזה מספיק על מנת לעורר את עצם נשמתנו.

ובדיוק כמו הציווי המקורי שנאמר למשה רבינו "ואתה תצווה את בני ישראל", את היכולת שלנו לגלות את עצם הנשמה, מקור האור, אנו מקבלים מהמנהיג ("משה") שבכל דור. בפרס העתיקה היה זה מרדכי היהודי. בדורנו, אלו הם הרבי הקודם והרבי מה"מ.

שבת אמונה ומסירות נפש

א. שבת פרשת "ואתה תצווה", ערב פורים קטן הוא זמן מסוגל ביותר ויש בו נתינת כח מיוחדת להתחזק בענין האמונה והמסירות נפש (ההתקשרות העצמית דישראל עם הקדוש ברוך הוא) כפי שחודרת בכל פרטי העבודה דקיום התורה ומצוות בפועל ממש¹,

לימוד חסידות

ב. [הנזכר לעיל] כולל ובמיוחד – על ידי ההוספה בלימוד פנימיות התורה כפי שנתבארה בתורת החסידות, שעל זה נאמר "דע את אלקי אביך (ועל ידי זה) ועבדהו בלב שלם"¹.

מזון האמונה – מאמרי הרבי

ג. [הנזכר לעיל ס"א הוא] ובפרט – תורת החסידות של נשיא הדור, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אתפשטותא דמשה שבדורנו, שעל ידו נעשה הענין ד"ואתה תצווה", על ידי זה שרועה ומפרנס את ישראל בענין האמונה והמסירות נפש שתומשך בפנימיות¹.

וקבל היהודים

ד. יש לעורר² במיוחד אודות לימוד מאמרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו דיבור המתחיל וקבל היהודים דשנת תרפ"ז (פרז"ת), שבו נתבאר בארוכה הענין ד"ואתה תצווה", פעולתו של משה לפרנס את האמונה והמסירות נפש שבישראל, ובפרט בזמן הגלות³.

ואת למודעי שהליקוט כולל הן השיחות המוגהות והן השיחות הבלתי מוגהות (רשימת השומעים), מתשמ"ח ואילך, והוא על אחויות המלקט בלבד.

1) ש"פ תצווה תשמ"ט – התועודיות ע' 349.

2) ש"פ תצווה תשמ"ט שם: "ובעמדנו בערב פורים קטן – יש לעורר וכו'".

3) כמו בתרפ"ז

להתחיל עכשיו, לסיים בפורים קטן

ה. מה טוב⁴ שהתחלת לימוד המאמר תהי' ביום השבת עצמו [ועל כל פנים – התחלת המאמר, או התחלה דהתחלה, ועד לפסוק שבו מתחיל המאמר, "וקיבל היהודים את אשר החלו לעשות", אשר, לימודו בתור התחלת המאמר נחשבת כלימוד ענין בתורה שבעל פה, מאמר חסידות⁵]. ולהמשיך בלימוד המאמר בפורים קטן עצמו ובשושן פורים קטן וכו'.

שדר ישיר

ו. הדגשה מיוחדת בנוגע ללימוד המאמר – על ידי אלה שזכו לראות את כ"ק מו"ח אדמו"ר ולשמוע תורתו באופן דפנים בפנים, ועל דרך זה אלה שלמדו ולומדים תורתו מתלמידיו ותלמידי תלמידיו וכו'.

פורים קטן – סעודה גדולה

ז. וכל זה [הנ"ל הוא] – נוסף על כל עניני פורים קטן [(כ)פשטות לשון הרמ"א (סוף סי' תרצז) ד"ש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה ב"ד שבאדר ראשון ואין נוהגין כן מכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים וטוב לב משתה תמיד", משמע, דב"משתה" כוונתו למשתה של שמחה⁶], ושושן פורים קטן⁷.

הכנה לפורים

ח. [הנ"ל] כולל גם ההכנה ל"פורים גדול" (שבשנת העיבור ניתוסף בו עליו לגבי פורים סתם, שאז נקרא "פורים גדול") – על ידי לימוד הלכות פורים, ודרושי פורים בתורת החסידות וכו'.

הוספה בצדקה

ט. מה טוב – שביחד עם לימוד המאמר (תורה) בפורים ושושן פורים קטן, יוסיפו גם בצדקה (כרגיל בכגון-דא לקשר ב' הענינים דתורה וצדקה, משפט וצדקה), שהרי, פורים קשור במיוחד עם ענין הצדקה – "מתנות לאביונים", ובאופן ש"כל הפושט יד נותנים לו" [ובידי רחבה⁸].

שמחת פורים

י. ועל אחת כמה וכמה – ההוספה בשמחה, "משנכנס אדר מרבכים בשמחה", שכולל גם אדר ראשון וכו'. עד לשמחה שלמעלה ממדידה והגבלה (באופן נעלה יותר משמחת המועדים) – "עד דלא ידע"⁹.

ערב פורים קטן

יא. [הנ"ל הוא] החל מיום השבת, ערב פורים קטן¹⁰ שבו נעשית ההכנה לפורים קטן, ועל אחת כמה וכמה במוצאי שבת ויום ראשון, פורים קטן עצמו, וכן שושן פורים, ומוסיף והולך בענין השמחה – "מרבכים בשמחה"¹¹.

ש"פ תצווה תשמ"ט שם: "כמו (וע"ז מן גזירת המון) בימי מרדכי ואסתר, במצב ד"כתית" [הערה 100: ובימינו אלה (לאחרי כל מה שעברנו ברורות שלפנ"ז) אין צורך ב"כתית" כפשוטו, ח"ו, כי אם, "כתית" בתורה, ע"י הביטול ד"נפשי כעפר לכל תהי", אבל, לא ח"ו באופן של שביחה, אלא בדרכי נועם, ומתוך שמחה], שע"ז מגיעים למאור עצמו (כמבואר שם בארוכה) – כפי שה"ל גם המעמד ומצב בעת אמירת המאמר בפורים קטן תרפ"ז, כיודע ומפורסם פרשת הדברים דאמירת המאמר מבלי להתחשב בהסכנות שבדבר, לאחר שהזהירוהו תחילה כו', ובידעו שנמצאים מרגלים ששומעים את דבריו כו', (ועד שבעקבות זה בא המאסר בשנה היא), ואעפ"כ, עורר את כל קהל השומעים בהתלהבות עצומה לעמוד על קיום התורה ומצוות בכל תוקף המס"נ".

4) ש"פ תצווה תשמ"ט שם: "ומפקחין על צרכי ציבור בשבת, ובפרט בשבת דערב פורים קטן, ומה טוב וכו'".

5) ש"פ תצווה תשמ"ט – התועודיות ע' 352

6) סעודה בשושן פורים קטן

7) שם ע' 350 הערה 103: "פשטות לשון... וצ"ע שלא כלל בזה גם שושן פורים קטן – כבהתחלת הסימן, ובפרט שמסיים "תמיד".

8) ש"פ תצווה שם ע' 350.

9) במה מתבטאת הקטנות?

וראה שם ע' 352: "ואף שנקרא "פורים קטן" – הרי, לא יתכן שנתנית הצדקה תהי' באופן של קטנות בנוגע לסבר פנים יפות, וכי"ב, ובמילא, יש לחפש ולעיין במה מתבטאת הקטנות. וטוב יותר – שתמורת השק"ט במה מתבטאת הקטנות, יעשו כל הענינים באופן של גדלות, החל מנתינת הצדקה בסבר פנים יפות וביד רחבה כו', וכל המוסיף מוסיף לו".

9) שם ע' 355: "לפני שיאמרו לחיים וינגנו הניגונים – יש לעורר עוד הפעם אודות ענין השמחה, "מרבכים בשמחה", עד לשמחה וכו'".

10) ערב פורים קטן

11) שם ע' 355: "ערב פורים קטן - "ערב" ע"פ תורה (כמודגש בזה שאין אומרים תחנון או צ"צ במנחה שלפניו), שבו נעשית ההכנה לפורים קטן, באופן ד"מי שטרח בערב... יאכל בפורים (ללא כל טרחא)".

11) שם ע' 355.